

Думайте, читайте

**Щороку, 22 травня,
ополудні біля Шевченка,
м. Київ**

**Вона таки постане, Кобзарева церква!
Канів, 20 травня**

с. 4—5

Фотоінформація

ЖУРНАЛІСТ В УКРАЇНІ ГИНЕ ДВІЧІ

Пам'ятника загиблим журналістам було встановлено представниками опозиції по вулиці Банковій на початку минулого тижня. Простояв він там недовго — стелу з прізвищами Георгія Гонгадзе та ще шести журналістів, що загинули в роки незалежності, поспішили прибрати правоохоронці. Перед тим невідомі пошкодили пам'ятний знак — після того, як мар-

мурову плиту жбурнули на каміння, вона розкололася навпіл. Монумент потім підправили майстри...

«Майстри» з Банкової, тим часом, тріщин у суспільстві латати не поспішають.

Фото
Петра ГОНЧАРА

**Олесь
ГОНЧАР
«ЩОДЕННИК»**

**«Відділити
підлих від
темних»**

с. 12

**Передплачуйте
на II півріччя оновлену
просвітянську газету «Слово Просвіти»!**

Наш індекс 30617, ціна — 8 грн. 34 коп.

**Сторінка в Каталогі видань
України — 70-та.**

**Тижневик для людей і про людей,
теми, що у всіх на вустах!
Будьмо разом!**

Шановна редакціє «Слово Просвіти»!

Я довгий час викладала ділову українську мову у вузі одного з обласних центрів. Не буду описувати, скільки мала задоволення від того, що відкривала дітям — майбутнім юристам й економістам — щедротні глибини і могутні можливості нашої мови у діловій сфері. І от на початку нашого навчального року (2000—2001) в навчальній частині мені повідомили, що, на жаль, на юридичному факультеті курс ділової української мови читатися не буде. Чому? Таке рішення Міністерства освіти... От і все.

Признатися, не уявляю собі наших правників без знання української мови... І взагалі, що ж це робиться?!

Н. ТРИГУБЕНКО

Що за оцінкою?

Гострота ситуації з українською мовою в нашій державі зумовлюється й тим, що випускники середніх навчальних закладів (середніх шкіл, гімназій, коледжів, ліцеїв тощо) за незначними винятками, маючи в атестатах добрі оцінки з цього предмета, включаючи й медалістів, належних знань з української мови не мають. Про це свідчать і вступні іспити (особливо співбесіда) до Київського національного економічного університету, в якому я працюю, й щорічні тестувальні диктанти з української мови (кількість помилок від 10 до 60), що їх проводить кафедра української мови та літератури, якою я завідаю, на I курсі, починаючи з 1989 року.

Випускники середніх навчальних закладів України (приємні винятки — поодинокі!) не знають української літератури, навчальної дисципліни, яка нерозривно пов'язана з українською мовою, не знають українських письменників-класиків, їхніх творів, усної народної творчості, що призводить до бездуховності й низької культури особистості загалом.

Слід відзначити особливо низький рівень культури усного й писемного мовлення випускників середніх навчальних закладів, що, на наш погляд, зумовлене як постійним перебуванням їх у російськомовному середовищі, так і недостатньою увагою до цієї важливої ланки роботи при навчанні їх української мови в середніх школах, ліцеях, гімназіях, коледжах та ін.

Причини такого становища, на нашу думку, слід вбачати і в недостатній кількості годин, які виділяються за програмами на вивчення української мови та літератури в середніх навчальних закладах України, особливо в старших класах, де українська мова має викладатися на вищому рівні порівняно з початковими й середніми класами, і в дефіциті кваліфікованих фахівців з української мови та літератури в Києві і у країні в цілому.

Отже, складна ситуація з українською мовою в нашій державі вимальовується досить виразно. Не говорити про неї — значить не помічати нагальної життєвої проблеми, яка буде існувати доти, доки в середніх навчальних закладах не буде перебудовано систему навчання учнів української мови та літератури, поки державна мова у всіх сферах суспільства не посяде належне їй місце.

Україномовне середовище в Україні сформується лише за умови практичної необхідності в українській мові. Це безсумнівно!

Такі реалії сучасного суспільства. Саме ці реалії й визначають необхідність вивчення державної мови у вищих навчальних закладах України безвідносно до профілю, оскільки одним з головних завдань гуманізації освіти вищої школи є підвищення фахової компетентності випускників різнопрофільних вищих навчальних закладів Української держави, чого без досконалого знання мови досягнути неможливо.

Мовна компетентність: це важливо!

Крім того, глибоке знання мови — це насамперед уміння використовувати мовні засоби залежно від

УБОЗТВО МОВИ — УБОЗТВО ДУХУ

Проблема вивчення української мови у неспеціальних вищих навчальних закладах України на сьогодні залишається дискусійною.

Незважаючи на те, що вже кілька років поспіль це питання активно обговорюється на наукових конференціях різного рівня, на засіданнях «круглих столів», де приймалися рішення про необхідність вивчення української мови у неспеціальних закладах України, усе залишається без змін.

У цих закладах продовжує викладатися українська ділова мова (правда, у значно скороченій кількості годин), і вся Україна вчиться писати доручення, протоколи, розписки, заяви тощо, не маючи при цьому з української мови належного рівня знань.

Загальновідомо, що у вищих навчальних закладах України (за винятком західного регіону) більшість студентів спілкується російською мовою і навчальні дисципліни за традицією теж бажає слухати здебільшою російською мовою.

сфери, мети й ситуації спілкування, це грамотність у широкому розумінні цього слова, це належна мовна культура, це й культура професійної мови, яка забезпечує мовну компетентність особистості у її професійній діяльності.

Окрім цього, добре знання мови — це знаряддя для пізнання духовних надбань народу, його історії, культури, традицій, звичаїв, фольклору тощо, це шлях до духовного збагачення усього суспільства і кожної особистості зокрема, у якій пріоритетним повинно бути поняття «національна мова і національна культура».

Не можна надалі миритися з тим, що фахівці з вищою освітою нерідко послугуються суржижком (не тільки в побутовій, але й у науковій, навчальній, професійній та інших сферах), який прикро вражає і який є наочним свідченням низької культури їхньої мови, незнання української літератури, її норм, невміння вільно користуватися нею залежно від сфери й ситуації спілкування тощо.

Отже, саме життя ставить перед вищою школою завдання — дати вітчизняній науці й виробництву фахівців нової генерації: кваліфікованих, грамотних, мовно компетентних, високоінтелектуальних, духовно багатих, з належним рівнем мовної культури. Завдання, які без глибокого знання державної мови не можуть бути вирішені.

Саме тому вивчення української мови у вищих навчальних закладах України, особливо у східних областях і в такому зрусіфікованому місті як Київ, у наш час є винятково актуальним.

Проблема набуває державної ваги, оскільки безпосередньо стосується підготовки інтелектуального майбутнього молодого української держави — її інтелігенції! Замовчувати її — це не бачити очевидно-го!

Таким чином, курс сучасної української мови (а не української ділової мови!) — так ми пропонуємо його назвати — у різнопрофільних навчальних закладах України (крім вищих навчальних закладів і

філологічних факультетів) є вкрай необхідним, оскільки саме він певною мірою має ліквідувати, з одного боку, прогалини у навчанні української мови в середніх навчальних закладах України і, з другого, — сприяти підготовці фахівців нової генерації, належного професійного та інтелектуального рівня. До речі, у сусідній Росії курс сучасної російської мови уже впроваджений у навчальні програми різнопрофільних неспеціальних вищих навчальних закладів.

З огляду на вищезазначене दिє позиція Міністерства освіти і науки України стосовно української мови у навчальних програмах вищої школи, де на її вивчення спочатку було виділено мізерну

ся вище.

Ця назва є найбільш відповідною, оскільки українська мова в ньому подається в сучасному контексті, в новому ракурсі.

Інші назви, а саме: практичний курс української мови, який передбачає лише піднесення рівня грамотності, чи курс ділової мови, при опрацюванні якого навчаються складати ділові папери — не відповідають вимогам часу, вони за змістом є недостатніми.

За мою концепцією, втіленою в Київському національному економічному університеті, курс не дублює шкільної програми, а має зовсім інше спрямування і ставить перед собою значно ширші завдання порівняно зі школою.

УБОЗТВО МОВИ — УБОЗТВО ДУХУ

Проблема вивчення української мови у неспеціальних вищих навчальних закладах України на сьогодні залишається дискусійною.

Незважаючи на те, що вже кілька років поспіль це питання активно обговорюється на наукових конференціях різного рівня, на засіданнях «круглих столів», де приймалися рішення про необхідність вивчення української мови у неспеціальних закладах України, усе залишається без змін.

У цих закладах продовжує викладатися українська ділова мова (правда, у значно скороченій кількості годин), і вся Україна вчиться писати доручення, протоколи, розписки, заяви тощо, не маючи при цьому з української мови належного рівня знань.

Загальновідомо, що у вищих навчальних закладах України (за винятком західного регіону) більшість студентів спілкується російською мовою і навчальні дисципліни за традицією теж бажає слухати здебільшою російською мовою.

Він сприяє підготовці фахівців нової генерації: висококваліфікованих, мовно компетентних у своїй професійній сфері, грамотних, з належним рівнем загальної мовної культури та культури професійної мови, з високим інтелектуальним потенціалом, фахівців, які добре володіють українською мовою і вільно користуються нею у всіх сферах спілкування, особливо у професійній та офіційно-діловій.

За змістом курс сучасної української мови базується на тих розділах з української мови, які вивчаються в школі і які випускниками цих закладів або не засвоєні, або засвоєні недостатньо. В основу їх вивчення покладено функціональний принцип.

Пропонований курс є комплексним, оскільки він включає матеріал зі стилістики, культури мови, термінознавства, історії літературної мови, діловодства й частково креазнавства.

У цілому він забезпечує майбутнім фахівцям з вищою освітою той мінімум лінгвістичних знань, який необхідний кожній освіченій людині безвідносно до фаху.

В основу викладу теоретичного й практичного матеріалу в курсі, як відзначалося, покладено функціональний принцип, який дає змогу розглядати мовні засоби під кутом зору їхнього вживання в різних стилях, сферах, мовленнєвих ситуаціях, допомагає забезпечити порядок з пізнавальним прикладне спрямування курсу.

За програмою курсу «Сучасна українська мова» для неспеціальних вищих навчальних закладів України, яку я подала до Міністерства освіти і науки в квітні поточного року, основні завдання його такі:

1. Дати студентам чіткі відомості про українську літературну мову, її нормативність, виробити у них практичні навички правильно-го використання різних мовних засобів залежно від сфери, мети й ситуації спілкування.

2. Дати їм основні поняття з термінознавства, навчити їх професійної мови, збагатити їхній словник професійною лексикою та тер-

мінологією загальноінтелектуального характеру (парламент, дисципліна, інтелект, інтелектуальний, президент тощо).

3. Дати їм основні відомості зі стилістики та історії української літературної мови, розширити їхній лінгвістичний кругозір.

4. Ознайомити зі специфікою ділової мови, з діловодством, навчити правильно і грамотно складати ділові папери.

5. Піднести рівень культури їхнього усного й писемного мовлення, навчити уважно ставитися до слова, правильно користуватися ним, виробляти у них чуття слова тощо.

6. Дати їм певні відомості культурологічного характеру. Навчити працювати з текстами науковими, публіцистичними, діловими, культурологічними тощо, з великою і розгалуженою довідковою літературою (словниками, довідниками, словопокажниками та ін.), з періодикою, навчити писати реферати, готувати стислі (на 2-3 хв.) інформації на різні теми, навчити належним чином орієнтуватися у великому і різноманітному словнику української мови.

При навчанні студентів сучасної української мови в будь-якому навчальному закладі, а отже, і в економічному, основною є проблема мовної культури, оскільки культура мови безпосередньо пов'язана з загальною культурою людини. Не може бути висококультурної людини з низькою мовною культурою, бо, як відзначав акад. В. М. Русанівський, людина реалізується в культурі праці, культурі думки й культурі мови, а мова є основою культури нації, народу.

Крім того, ніщо не характеризує людину так швидко, всебічно й наочно, як її мова. Ще давньогрецький філософ Сократ з цього приводу говорив: «Скажи що-небудь, щоб я тебе побачив», вказуючи тим самим на велике значення усного мовлення в характеристиці людини.

Цікаву думку висловив у зв'язку з цим і відомий український педагог Василь Сухомлинський: «Мовна культура, — писав він, — це живодайний корінь культури розумової, усього розумового виховання, високої справжньої інтелектуальності». З думкою Василя Сухомлинського перегукуються слова відомого англійського економіста Джона Бартона: «Убозтво мови, як правило, є зовнішньою ознакою убозтва духу».

Загальновизнаним є факт, що мова — це своєрідна візитна картка кожної людини, саме вона дає змогу судити про її освіченість, ерудицію, начитаність, професіоналізм тощо.

Таким чином, питання мовної культури в курсі «Сучасна українська мова» є й мають бути пріоритетними, і студенти нашого університету працюють над ними з великим інтересом. Особливу зацікавленість вони виявляють при опрацюванні професійної термінології та загальноінтелектуального словника.

Значна увага в курсі «Сучасна українська мова» приділяється культурі професійної мови та самостійній роботі студентів.

Підсумовуючи сказане, зазначимо, що гуманізація освіти вищої школи, яка спостерігається у наш час в Україні, безсумнівно зумовлює необхідність впровадження у неспеціальні вищі заклади нашої держави курсу «Сучасна українська мова». Вона вимагає від нас повернутися обличчям до такого важливого показника освіченості та інтелігентності людини, як її мова, рівень її мовної культури.

Ми повинні добре пам'ятати мудрі слова Вольтера: «Чудова думка втрачає свою цінність, коли вона погано висловлена».

Я. ЯНУШ,
доктор філологічних наук,
професор, завідувача
кафедрою української мови
та літератури Київського
національного економічного
університету

ЧИ НАЦІОНАЛЬНА НАЦІОНАЛЬНА ДОКТРИНА?

Представники Всеукраїнського Товариства «Просвіта» імені Т. Шевченка взяли участь у обговоренні Проекту Національної доктрини розвитку освіти України, яке відбулося 16 травня 2001 року у приміщенні Британської Ради.

Обговорення за участю громадськості було організоване «Програмою підтримки вироблення освітньої стратегії реформування освіти» Міжнародного Фонду «Відродження» у співпраці з Міністерством освіти та науки України.

Представник Міністерства наголосив на тому, що метою створення Доктрини є визначення стратегії розвитку освітнього сектору в Україні, визначення головних пріоритетів та написання стратегічного плану для початку втілення принципів, закладених у Доктрині на всіх рівнях освіти — від початкової школи до вищої.

Важливим чинником та пріоритетом у формуванні політики державотворення є освіта. Як стратегічний ресурс розвитку суспільства освіта потребує чітко визначених позицій держави, узгодженості дій усіх ланок суспільства, системних методик та високих технологій. Тому Національну доктрину розвитку освіти України можна вважати визначальним державним документом, який встановлює пріоритет освіти в державній політиці, стратегію й основні напрямки її розвитку у XXI столітті, але недостатньо опрацьованим.

Надзвичайно цінним фактором у розбудові громадянського суспільства є бажання і здібність представників державної влади йти на відкритий діалог з неурядовими організаціями. Саме в такий спосіб можна запроваджувати плідне соціальне партнерство.

Як зазначив Віктор Андрущенко, координатор робочих груп, (що працюють над проектом Національної доктрини), директор Інституту вищої освіти АПН України, — система освіти, як необхідна умова розвитку і прогресу суспільства, передбачатиме адаптацію до ринкових і демократичних перетворень.

Проект Національної доктрини буде винесено на розгляд та доопрацювання другого Всеукраїнського з'їзду працівників освіти у жовтні цього року, після чого, у грудні, документ буде представлено на розгляд Уряду України.

На думку учасників обговорення Національної доктрини розвитку освіти України, — зміст освіти вимагає кардинальних змін. Було зазначено, що у Доктрині слід визначити проблеми, — так звані «больові точки», — серед яких:

- національне виховання;
- стосунки із законом (законодавча база Доктрини);
- співпраця індивідів, груп і всього громадянського суспільства із державними та іншими владно-авторитетними структурами та інститутами заради прогресу особи, народу і країни;
- забезпечення шкіл підручниками, навчальними посібниками;

- проблема сільських шкіл;
- проблема реалізації права на освіту.

На думку голови Київського товариства «Просвіта» Ю. Гнаткевича, працівників мовно-освітнього відділу секретаріату Всеукраїнського Товариства «Просвіта», — статус обговорюваного документу не визначений. Не визначені і механізми реалізації його завдань.

Ми вважаємо, що Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті має бути наповнена національним духом. Вона повинна базуватися саме на мовній стратегії Національної освіти. Насправді цій проблемі присвячено чи не найменший розділ зазначеного проекту. Акцент мав би ставитись на надзвичайно важливого значення мови, особливої її ролі як першооснови, першоджерела формування національно свідомого громадянина, патріота України. Вся ж «Мовна стратегія в освіті» запропонованого проекту зводиться до того, що «держава забезпечує вивчення державної, (через кому) рідної та декількох іноземних мов».

Далі за текстом: «Пріоритетом культури мови... (логічно було б «мовної культури») ...є вільне володіння (ну а стосовно користування як?) державною мовою».

Бракує визначення критеріїв і важелів керування різноманітними процесами в галузі освіти, в тому числі вихованням дитини як національно свідомої особистості.

Враховуючи думки громадськості стосовно невизначеності проблем освіти, шляхів їх вирішення, недосконалості принципів розвитку освіти, вважаємо за доцільне продовжити обговорення Проекту Національної доктрини розвитку освіти України на базі Всеукраїнського Товариства «Просвіта» ім. Т. Шевченка, а також розглянути цей документ у комітеті з питань науки та освіти Верховної Ради України.

Галина КАЛМИКОВА,
завідуюча мовноосвітнім відділом
ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка

ОФІЦЕР — ЦЕ ЗНАЧИТЬ ПАТРІОТ!

З ініціативи громадської організації «Українській армії» — українську мову! Міністерством оборони разом з такими громадськими організаціями державницького спрямування як Всеукраїнське товариство «Просвіта» імені Тараса Шевченка, Всеукраїнське педагогічне товариство ім. Григорія Ващенко, Спілка викладачів вищої школи і науковців України, Київське товариство вчених «Державність», Конгрес української інтелігенції 29 травня 2001 р. у Центрі культури просвіти та дозвілля ЗС України (Київ, вул. Грушевського, 30/1) відбудеться Всеукраїнська науково-практична конференція на тему: «Система військової освіти як школа виховання української військової інтелігенції». В конференції візьмуть участь представники вищого командного складу Збройних сил України, керівни-

ки громадських організацій, начальники, командири і викладачі військових навчальних закладів, відомі педагоги. Надійшли численні заявки з військових і цивільних навчальних закладів і наукових установ Києва, Львова, Тернополя, Полтави, Севастополя, Василькова. Цікаво, що немає жодної заявки з Харкова, де міститься найбільше військових навчальних закладів.

Богдан СУСЬ,
голова громадської
організації «Українській
армії — українську мову»,
вчений секретар
конференції, доктор
педагогічних наук

У Києві заснована ще одна громадська організація. Молодіжний Просвітницький Рух «Українська молодь спілкується українською». Створення будь-якої організації уже провокує здоровий скептицизм. Це нормально. Політика стала мистецтвом черпання капіталу з народу в ім'я народу. Уже те, що новостворена організація є молодіжною — факт аполітичний. Молодь чутлива до фарсу, а надто — життєвого. Проблема української мови в Україні існує давно. Новим, як на мене, у баченні

УКРАЇНСЬКА МОВА: ВІД ПОЛІТИКИ ДО ЖИТТЯ

Якщо окрема людина замислюється над тим, якою мовою і для чого вона говорить — вона хоче піднятися над рівнем загалу. Якщо більшість починає думати, якою мовою спілкуватись — це уже серйозна проблема. Особиста й суспільна.

цієї проблеми був Зліт вищезгаданого Київського Молодіжного Просвітницького Руху 19 травня. Не те дивно, що із 183 присутніх (окрім представників ЗМІ) — 154 засновники організації — студенти. Цікавим є те, що студентство відчувало потребу звільнити українську мову від статусу політичного заручника. Усвідомлення необхідності переходу української мови з політики у життя — нове й визначальне як для самої мови, так і для суспільства. Важливий ще один факт: коор-

університету Андрій Жовнірук, «ми маємо за собою старших людей та ідей, на які хочемо працювати разом». «Просвіта» взяла на себе відповідальність забезпечувати роботу Штабу руху на постійній професійній основі. Голова Київського об'єднання «Просвіта» й організаційного комітету Установчого Зльоту Юрій Гнаткевич теж ствердив проголошену неополітичність нової організації. «В Україні створено нову етнічну спільноту — українці. Оті, що в міській раді

їнською ж — люблю, кохаю! Якщо кожен з нас змусить співрозмовника говорити з собою українською — проблеми не буде».

«Принциповість у усьому», — проголосив голова Спілки Української Молоді Олександр Задорожний, висловлюючи протест. «Справа і зліва — герби радянського союзу!» Якщо ще за принциповим словом буде принципова дія...

Гість Зльоту секретар Проводу ОУН Сергій Кот висловив своє бачення дії. «Ми повинні переходити в наступ. Якщо студентська молодь рішуче відмовиться слухати викладача російською мовою, і звернеться, щоб його вигнали — життя змусить працювати курс українською мовою, інакше — сиди собі бомжем в переході...»

Дієву конкретику організації на майбутнє окреслив назагал Володимир Бубир, директор творчого об'єднання дітей і молоді «Ауровіль», представник літературних об'єднань «Радосинь» та «Вітрила». «Треба просто зробити українську мову модною... Ми — мама, яка намагається зробити для доньки модною сукню своєї бабусі. А доця, очевидно, не сприймає сукню як дитячу, тобто модну. Вона бачить сусідку-однолітку в дитячому гарному російському сарафанчику, розуміє, що він — модніший за прабабусину сукню. Хоче українське платтячко, чимось прабабусине, але її віку. Його ж немає! Треба зробити нашу творчу молодь модною. Їх слово, пісню. Щоб кожна школа мала гарну українську дитячу, підліткову, молодіжну пісню й книжку. Пісня не тільки «плюсовка», але й «мінусовка». Щоб вона звучала й на вустах. Тоді дитина заговорить українською!»

Будемо сподіватися, що Молодіжний Просвітницький Рух, ініційований Всеукраїнським Товариством «Просвіта» імені Тараса Шевченка зробить те, чого не спроможен зробити жоден політик.

Олександр СОЛОНЕЦЬ
Фото Петра ГОНЧАРА

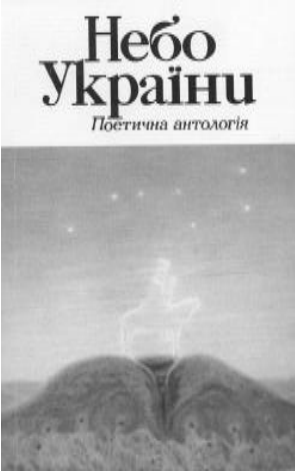

динаційну роботу просвітницького руху передбачено здійснювати різними молодіжними організаціями Києва. На Зльоті підтримали Статут Молодіжного Просвітницького Руху Молодіжний Національний Конгрес, ВО «Тризуб» імені Степана Бандери, Спілка Української Молоді, Українська національна скаутська організація, УСС та Молодий Рух, Український молодіжний «Собор», курсантське об'єднання «Українській армії» — українську мову», різні літературно-мистецькі об'єднання...

Ще один факт. Головою штабу нової організації обрано представника Всеукраїнського товариства «Просвіта» імені Тараса Шевченка Галину Калмикову. Саме «Просвіта» ініціювала створення цієї організації. Як висловився студент Київського державного лінгвістичного

Запоріжжя приймали рішення надати російській мові статус офіційної, державної... Ми ніколи не мали проблеми з росіянами — ми маємо проблему з українцями».

Чимало студентів, здебільшого — курсанти, серед засновників руху «Українська молодь спілкується українською» розмовляли російською. Курсант Київського військового Інституту управління та зв'язку Євген з не зовсім українським прізвищем Сухих, зовсім українською мовою заперечив культурно-примусову традицію їхнього приходу. А голова курсантського об'єднання «Українській армії» — українську мову» Олексій Константинов пояснив їх активність так: «70% наших курсантів спілкується російською... Що можна сказати російською? /бурхливі оплески курсантів/ Я тебе люблю? Укра-

НЕБО УКРАЇНИ

Рідко трапляються у видавничій практиці випадки, коли можна щиро позаздрити упорядникові антології. Уже від самого слова «антологія» віє чимось академічним, «книжковою шафою». І ось несподівана свіжість і непідробна любов до рідного слова промовляє зі сторінок унікальної книги «Небо України» (Поетична антологія, книга перша), яка побачила світ у видавництві «Український письменник».

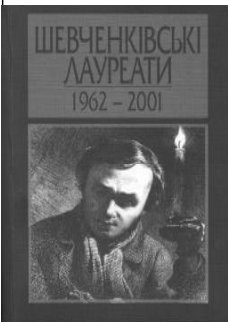
Відомий поет, лауреат Національної премії імені Тараса Шевченка Володимир Коломієць доклав багато зусиль та душі до того, щоб створити цей том. Пригадуються незабутні слова славетного Маркіана Шашкевича, 190 років від дня народження якого ми відзначаємо цього року: «Письменство у кожного народу — це його життя, його спосіб думати, його другий образ, воно повинно заключитись і вирости серед народу і розквітнути на його ж таки ниві, щоб не скидатися на того райського птаха, про якого розповідають, що не має ніг, а через те мусить в повітрі виснути. Письменство — найперша потреба всього народу».

Автор-упорядник текстів буквально витворив дуже своєрідне асоціативно-культурологічне тло, яке лежить в основі впорядкування. Тут варто говорити про досвід роботи особистості над текстами та вміння вписувати матеріал в загально-культурну ситуацію взагалі. Володимир Коломієць звернув увагу якраз на ті шедеври, які прижилися в естетичній свідомості покоління і не перестають дивувати нас своєю красою та первозданністю і сьогодні. Враження таке, що ми щось забули і ось — вчасне нагадування!

Книга обіймає хронологічні рамки — від найдавніших співів до Лесі Українки. Оригінальна творчість відомих українських письменників-класиків переплетена фольклорними скарбами. Дивує і збіг думок у доборі фольклорного матеріалу. А якщо так, то одностороннім буде ще більше. Видно, існує в часі якщо не істина, то якась інтуїтивне відчуття нестачі в духовному обігу тих цінностей, які повинні постійно втамовувати нашу спрагу. Енергетика фольклорних джерел у цій книзі представляє якнайповнішу гаму національних почуттів.

Упоряднику вдалося вирізнити з-поміж текстів саме ті варіанти, які мають свою джерельну першооснову. Виконано величезну працю з добору текстів. Використані маловідомі і зовсім невідомі для широкого загалу. Окрім творів відомих письменників до антології увійшли й тексти з Велесової книги і епос-казка «Котигорошок», і замовляння, і пісні Марусі Чурай, і поетичні твори Івана Мазепи. Розділи «Відголосся княжої доби» та «З доби ренесансу та бароко» теж подаються у свіжій інтерпретації. До розділів та персоналій додаються кваліфіковані передмови. Маємо тільки перший том із задуманої тритомної антології. У післямові автор-упорядник зазначає: «Ця антологія української поезії (від часів давніх до кінця XIX ст.) не могла, звичайно, обійняти усіх скарбів та багатства нашої поезики, подано лише взірці». Наступні два томи називатимуться «Українське Диво» та «Слово заповітне». До них увійдуть твори визначних поетів усього XX віку — «...від Олеся й Вороного через поезію Розстріляного Відродження, через Празьку й інші школи — аж до сучасних майстрів слова, суцільних в Україні та її діаспорах».

Залишається тільки сподіватися, що і до наступних томів Володимир Коломієць візьметься з такою ж любов'ю та завзяттям. Досвіду йому в цій справі не позичати.

НОВЕ ЕНЦИКЛОПЕДИЧНЕ ВИДАННЯ

20 травня 1961 року вийшла постанова Ради Міністрів УРСР «Про встановлення щорічних Республіканських премій імені Т. Г. Шевченка». Тоді ж затверджено Положення про премії та зразки почесних знаків, створено перший Урядовий комітет. До цього комітету, окрім партійно-державних керівників, увійшли визначні діячі української культури.

Першими лауреатами Шевченківської премії стали Олесь Гончар, Павло Тичина і Платон Майборода... Про все, що пов'язане з найвищою відзнакою за твори літератури та мистецтва в незалежній Україні, можна дізнатися в новому виданні.

Енциклопедичний довідник «Шевченківські лауреати 1962—2001» щойно вийшов у світ у видавництві «Криниця». Вступне слово до цього видання «До історії Національної премії України імені Тараса Шевченка» написав академік НАНУ, лауреат Національної премії України імені Тараса Шевченка Іван Дзюба. Автор-упорядник довідника — М. Г. Лабінський.

У книжці вміщено Розпорядження Президента України про відзначення 40-річчя заснування в Україні Шевченківської премії. Довідник — перше видання, яке дає досить вичерпну інформацію про життєвий і творчий шлях лауреатів та віхи на їхньому шляху. Список Шевченківських лауреатів нині налічує 525 персоналій та колективів.

У передньому слові Іван Дзюба справедливо зазначає: «Сорокарічна історія Шевченківської премії стала частиною історії української культури, отож у радянські часи вона зазнала і тих негараздів та деформацій, що і вся культура. Хоч переважна більшість лауреатів премії — це ті, хто був і залишається окрасою нашої культури, однак траплялися і випадкові постаті або проведені з кон'юнктурних міркувань, під тиском офіційної думки...»

Серед відзначених: 140 письменників — поети, прозаїки, драматурги, публіцисти, а також — живописці, графіки, скульптори, вишивальниці, актори, поліграфісти... і навіть партійний діяч М. С. Хрущов.

Книгу проілюстровано фотопортретами Шевченківських лауреатів. Довідник стане в пригоді всім шанувальникам української культури.

ДЗВОНИ ЗИМОЮ

(Антологія польської поезії в перекладах Д. Павличка)

Подібні книжки творяться упродовж усього життя митця, спрагло до джерел духовності інших народів. Такі книжки стають визначними подіями в культурах народів.

Свого часу вихід двотомної антології польської поезії (ініціатор видання, перекладач багатьох творів — Дмитро Павличко) набув розголосу як в Україні, так і в Польщі.

І ось — нова антологія польської поезії «Дзвони зимою» (Київ, «Основи», 2000 р.). Дмитро Павличко у передньому слові до книги «Моя антологія польської поезії» пояснив, що стало спонукою до подібного видання: «...Я відчував неповноцінність, просто-таки скаліченість того видання». Йдеться про ті сторінки у творчості поетів, які були «небажані» за умов СРСР.

Неодозначні політичні процеси відбувалися і в Польщі: і їхня ситуація мала свої непорозуміння в галузі культури. Тут теж були і небажаність, і заборони, і повернення митців та їхньої спадщини на батьківщину...

Історичні долі наших культур і народів не раз мали не тільки жовтовірні, а й драматичні взаємини. Та нині говоримо про конкретне видання.

Що й казати! Вагомий додаток до двохтомного видання зробив Дмитро Павличко. Книга «Дзвони зимою» значно розширила і обрії польської поезії, і, що найголовніше — показала її глибини.

Для осмислення праці перекладача потрібно мати час і знання, орієнтуватися в суспільних процесах, в історії літератури, теорії пе-

рекладу, знати життєвий і творчий шлях авторів (періодів творчості). Часом треба знати історію написання конкретного твору, щоб при перекладі не втратити суттєвого. Треба досконало володіти не тільки мовами, а й уміти аналізувати тексти, першотвір та переклад.

«Для нас важливо знати, що до найвидатніших постатей польської літератури належать вихідці з України. Це Юліуш Словацький, Леопольд Стафф, Ярослав Івашкевич, Збігнев Герберт і Анджей Кусневич». Отже, треба враховувати й такі обставини. Та хіба лише такі! Коли говоримо про Юліана Тувіма чи Ярослава Івашкевича, товарто згадати про літературний гурт «Скамандр», про А. Рембо та П. Верлена... Це

Полеві Верлену присвячував свої поезії Л. Стафф. Одне слово, треба бути обізнаним із тенденціями у розвитку літератур світу...

А що ж відбувається в світі? Література здатна випереджувати тенденції суспільного розвитку... Отож і спостерігається в ньому тенденція до поглибленого усвідомлення багатьох проблем. Відбуваються і пошуки людського в людині, а не тільки залежність від суспільних процесів...

Дуже сильно, драматично-знаково звучать дібрані Д. Павличком твори та мотиви, які ми називаємо екзистенційними. Це мотиви життя і смерті, покаяння, любові до батьківщини, до матері... Це мотиви «на межі», мотиви «гам-летівські», яких людство ніколи не позбудеться, доки на землі існуватиме хоч одна свідомо людина.

В основі перекладацької манери Дмитра Павличка лежить (нехай нікого це не здивує) франківський здоровий глузд. Його перекладам притаманна майже математична точність у передачі найтонших душевних порухів. У своїх перекладах Дмитро Павличко сягає тих вершин, яких сягали найвидатніші майстри.

Перекладацька майстерність Д. Павличка — урок того, як треба бути творцем у слові. За останні роки не пригадується нічого вартіснішого в розумінні рухомої мовної естетики.

Дмитро Павличко своєю невтомною працею переконав багатьох у здатності українського слова змагатися на рівні духовності і словесності з однією з найвидатніших поезій у світі.

ВПЕРШЕ НА РІДНІЙ ЗЕМЛІ

Драматичною була доля відомого українського політичного, державного і культурного діяча Володимира Кириловича Винниченка. З його ім'ям пов'язана слава українського письменства в світі. Твори письменника перекладалися багатьма мовами, п'єси ставилися на найпрестижніших сценах. Він автор талановитих романів: «Сонячна машина», «Заповіти батьків», «Чесність з собою», «Слово за тобою, Сталіне!», драматичних творів: «Чужі люди», «Великий молох», «Щаблі життя», «Memento», п'єс: «Брехня», «Чорна Пантера і Білий Ведмідь», «Закон», «Гріх»... Останнім часом набула широкої популярності його праця «Відродження нації». У 20-ті роки видавництво «Рух» подарувало читачам 23 томи творів В. Винниченка.

Разом із Михайлом Грушевським він очолював Центральну Раду, був головою Генерального секретаріату, а згодом і Головою Директорії.

Із численних відгуків про творчість В. Винниченка, особливо після відвідни виставки його малярської спадщини, що експонується в Державному музеї імені Т. Шевченка, із пам'яті зринає Франкова оцінка: «Серед млявої тонко-артистичної та малосилої або ординарно шаблонної та безталанної генерації сучасних українських письменників, — писав І. Франко в рецензії на збірку оповідань В. Винниченка «Краса і сила» (1906), — раптом виринуло таке дуже, рішуче, мускулисте і повне темпераментом, щось таке, що не лізе в кишеню за словом, а силпе його потоками, що не сіє крізь сито, а валить валом як

саме життя... чисте, як срібло, що не має меж своїй обсервації і границь своїй пластичній творчості. І звідкіля ти узяв у нас такий? — хочеться по кожному оповіданню запитати Винниченка».

Саме це враження треба мати на увазі і при оцінці полотен Винниченка-художника.

Безцінний мистецький скарб назавжди переданий в Україну Українською Вільною Академією наук у США.

Свій малярський хист В. Винниченко почав розвивати в еміграції. Є думки, що мовляв, у нього було мало читачів... Що в 20—30 роки розквіт малярства в Парижі спонукав його до творчості... Незаперечне одне — поміж знайомих Микола Глущенко зробив досить суттєвий вплив на ранні роботи В. Винниченка.

Можна твердити, що у методі зображення художник Винниченко перебував під впливом школи «Еколь-де-Парі», яка надавала перевагу фактурі зображуваного. Для цієї школи характерне поєднання реалізму та імпресіоністичних вражень від навколишнього світу. Настрій митця в цьому зв'язку відіграє домінуючу роль.

В центрі виставки — «Автопортрет» (1929). Не залишать байдужими глядача «Осінь на Сені» (1934), «Затока в Гуелі» (1935), «Осінній захід» (1932), «Вітер Містраль» (1932), «Сніг у передмісті», «Хутір «Велика Бастида» (1936) та ін. Пейзажі В. Винниченка повні світла, легкі, багаті на колористич-

ну гаму. Подібна, неповторна краса пейзажів зустрічається і в його літературних творах. Зауважує і те, що є щось близьке для твоєї душі у цих неукраїнських пейзажах. Так, це любов до своєї землі, це — пам'ять і про свою землю. Навіть у виборі теми вона звучить дуже виразно. Тут на майбутніх дослідників чекає дуже багато цікавих можливих зіставлень із літературним досвідом митця.

Як зауважує у своїх спогадах знаменитий художник Микола Глущенко — «...пейзажі Провансу, писані Винниченком, з їхнім сонцем і контрастами фарб, дуже нагадують Україну, хоча їй живописець присвятив кілька творів — «Український пейзаж», «Вітер» і «Жито».

Геній Володимира Винниченка розкрився до України іще однією гранню його непересічної особистості. Малярська спадщина митця повернулася назавжди на рідну землю

Сторінку підготував Василь ОСАДЧИЙ

ЧАС ВЕРТАТИСЯ ДО СЕБЕ

Того, що українська мова як державна мова України ще сповна не утвердилася в практичному житті нашого суспільства — доводити нема потреби: на кожному кроці зустрічаємося з відвертими протидіями її утвердженню в законному статусі з боку найрізноманітніших сил і засобів формування громадської думки. Затоптані колоніальними режимами людська гідність, національна гордість, патріотизм, сила волі, впевненість, що ми є господарями на своїй землі, увінчалися не лише комплексом української меншовартості, але й агресивною пристосувансько-мощанською психологією. Ці вади, підперті радянським великоросійським шовінізмом, модерним космополітизмом, популістським заїграванням офіційної влади з так званним «руско-язичним населенням» фактично об'єдналися в боротьбі проти національного відродження українців у своїй державі. Одержавши підтримку від впливових антиукраїнських внутрішніх і зовнішніх сил, вони, фактично, загоняють корінне населення країни в духовну резервацію, відібравши у нього й «шароварну» приналежність до нації. Міщансько-космополітична свідомість і психологія, тиражована чужомовними засобами інформації, по суті, заново збила Київ та його філії — Харків, Донецьк, Луганськ, Одесу, Крим, Дніпропетровськ, Запоріжжя та багато інших міст і містечок — центрами боротьби з українством в освіті, культурі, спорті, побуті, на виробництві. Нарікати є на кого, можна робити це й далі, але користі від цього нема: життя виправдовує дії.

Але входить в нове тисячоліття, в 10-ту річницю незалежності держави зі спадком ганеб-

ного колоніального минулого — не маємо права.

Українська інтелігенція з України та світового розселення повинна об'єднатися в боротьбі із цим злом. Потрібно, щоб тема функціонування державної мови в Україні як основи збереження та подальшого розвитку нашої нації була провідною на IV Конгресі МАУ, на Другому Всесвітньому з'їзді українців, у зверненні до голів політичних партій, рухів, громадських організацій країни. Ми повинні нагадати Президентів, Прем'єр-міністрів, Голови Верховної Ради, Голови Конституційного суду про потребу спільного комплексного підходу у забезпеченні дії 10-ої статті Конституції України. Не варто обминати керівництва культурно-освітніх товариств національних меншин, їх релігійних лідерів, роз'яснюючи шкідливість як для них, так і для нас, горезвісної практики ідеологем «руско-язичного населення», спрямованої на зросійщення неросійських народів.

Особливу увагу треба звертати на діяльність управи УПЦ Московського патріархату, котра є однією з найважливіших структур у гальмуванні державотворення та національного відродження.

Недостатньо є діяльність у цьому напрямку керівництва силових структур, спортивних, туристичних організацій, Міністерств освіти та науки, культури та мистецтв, радіо- й телекомпаній, підприємств і організацій. Загалом, перед нами постає страшний за своїми масштабами й наслідками комплекс духовної порожнечі, національної байдужості, виплеканий колоніальною радянською системою, подолати який зможемо лише завдяки повсюдно-

му й цілеспрямованому утвердженню національної ідеї та ідеології, здатної з роз'єднаної, zdegradovanoї маси виховати народ, націю, патріотів, брак яких у владних структурах дає гіркі наслідки сьогодення. Відмова від неї президентів Л. Кравчука та Л. Лучми наочно переконує, наскільки трагічною є наша державотворча практика, спрямована не на утвердження національних і загальнолюдських духовних цінностей, а на подальше культивування звуженого матеріалістичного прагматизму, проти якого так переконливо виступали Г. Сковорода, Т. Шевченко та інші світоці нації. Звуженої атеїстами й душогубами психологія привела нас до експерименту, коли за совість, душі, розум українців хрестилася в боротьбі стара система зросійщення з новою космополітичною американізацією.

Не клянімо предків, сучасників, а перевиховуймо себе. Сьогодні питання перевиховання громадян України на нашій ідеології — це питання життя: бути чи не бути?

Аби позбутися сьогоденної бездуховної, безбаченкової міни неуповільненої дії, будьмо й надалі саперами, згідно з добрим і правильним звичаєм справжніх синів Батьківщини: якщо не я, то хто?

Отже, ми повинні зробити все, щоб в Україні запанувала національна ідеологія українського державобудівництва, а не ідеологія її руйнування, яка панує сьогодні під теплим крилом «інтермальчиків» та «інтердевочек», обраних zdegradovanoю юрбою.

Микола КОРПАНЮК
м. Переяслав-Хмельницький

ЕМСЬКИЙ АКТ

Минає 125 років від часу Емського акту — таємного розпорядження, яке підписав Імператор Олександр II 18 травня 1876 року в м. Емсі (Німеччина). Імператор «повелить ізволил»: «Не допускати ввозу у володіння Імперії без особливої на те дозволу Головного управління у справах друкування будь-яких книжок і брошур, які видаються українською мовою».

І ще Імператор Олександр повелів «... друкування і видання в Імперії оригінальних творів

і перекладів на тому ж наріччі — «воспретити!». Емський акт став своєрідним продовженням сумнозвісного циркуляру, де чорним по білому було написано: «...ніякої окремої мови не було, немає і не може бути...»

Емським актом заборонялися і театральні вистави українською мовою, а також друкування українських текстів до музичних нот. Доповідна записка Олександрові II із Київського округу про українофільський рух стала підставою для прийняття Емського акту. Олек-

сандр II вирішив придушити спроби національно-культурного відродження, яке нібито загрожувало державній єдності Росії.

Емський акт у 1876 році був скасований, але чинність він втратив тільки після російської революції 1905 року. Про тернистий шлях української культури та мови гуде дзвін пам'яті. Він нагадує тим, у кого коротка пам'ять, що небо нашого духу часто було дуже хмарним.

Наш кор.

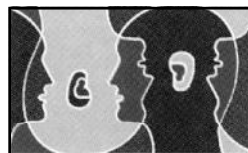
НА СВІТОВОМУ РІВНІ

«І вже вважатиму себе безмежно винагородженим Богом і не даремно прожитим життям, якщо моя праця принесе користь народові, сином якого я маю честь бути!». Такі слова виніс в епіграф своєї праці-монографії «Клінічна плевралогія» доктор медичних наук, просвітянин із Сум Ігор Дмитрович Дужий. Це перша монографія з проблем медицини, видана лікарем-практиком українською мовою. Подібного практичного підручника ще ніхто не створив не лише на теренах колишнього Союзу, а в усьому світі. У книзі підсумовано більш як тридцятилітній досвід боротьби з епідемією туберкульозу в Україні, який в останні роки став національним лихом. Також проаналізовано історії хвороб понад 1500 пацієнтів із захворюванням плеври, зроблено фундаментальні висновки щодо причин захворювання, їх проявів, діагностики, лікування, які на сьогодні є найбільш досконалими і сучасним методом. Отже, це буде вартісний підручник як для студентів медичних

закладів України, так і для практикуючих хірургів, фтізіатрів, онкологів. Крім наукової та прикладної, підручник має цінність ще й як зразок використання рідної мови в медичній сфері. Книга захоплює читача не лише глибоким професіоналізмом, а й літературно-мовним викладом. Тому за значні досягнення в справі збереження здоров'я української нації, пропаганди української мови в науці рішенням правління Сумського обласного об'єднання «Просвіта» імені Тараса Шевченка ім'я доктора Ігоря Дужого занесено до книги почесних просвітан області, про що і було вручено йому грамоту цього святого відповідне посвідчення голови «Просвіти».

Доктор медицини п. Дужий ще раз довів, що українське слово гідно звучить на рівні світової науки.

Володимир МАДЯР,
лікар-хірург, член правління Сумського об'єднання «Просвіта»

ЯКОЮ ГОВОРИТЬ ЄВРОПА?

*Ведучий рубрики —
доктор філологічних наук
Костянтин ТИЩЕНКО*

5. СЕМІТСЬКІ МОВИ — північна гілка афразійської або семіто-хамітської родини мов (поряд з давньоєгипетською, берберськими, чадськими, кушитськими). Семітські мови, якими говорить близько 200 млн. осіб, представлені у Європі переважно невеликими, але важливими діаспорами іврити і арабської мови з нескхожими історичними долями. Якщо найраніші пам'ятки арабської мови відомі з IV ст. н. е., а сама мова набуває великого поширення у Пд. і Сх. Середземномор'я у зв'язку з експансією ісламу від VII ст., то письмові пам'ятки предка іврити — давньоєврейської мови — сягають ще XII ст. до н. е. Особливу роль відіграли семітські мови, зокрема, фінікійська, у виникненні й формуванні буквеного письма.

Арабська мова (понад 165 млн. мовців), одна з 6 офіційних і робочих мов Генеральної Асамблеї ООН, є державною у 22 країнах Середземномор'я і Близького Сходу, у т. ч. в одній європейській країні — Мальті (де своєрідний різновид цієї мови — мальтійська — просякнутий численними романськими елементами і має пристосовану латинську писемність). Розуміння класичної арабської мови — мови Корану — об'єднує всіх мовців — носіїв живих діалектів арабської мови. Перший запис Корану було здійснено 651 р. особливим арабським письмом, сформованим на початку VI ст. у Лахмідському князівстві в Аравії. Ця давня форма мови досі зберігається в основних рисах в сучасній літературі й письмовій сфері спілкування в цілому. Втративши державність унаслідок турецьких завоювань XV—XVI ст. (за винятком східних і внутрішніх районів Аравійського п-ова), арабські країни відновили свою суверенність лише у XIX—XX ст.

Іврит (понад 3,5 млн. мовців) — сучасне продовження давньоєврейської мови Давнього Завіту (XII—III ст. до н. е.). Офіційна мова Держави Ізраїль (поряд з арабською мовою) від часу її заснування (1947р.). Вийшовши з живого вжитку ще 2,5 тис. років тому, давньоєврейська, тим не менше, залишалася мовою релігійної практики та духовної і світської літератури високого стилю. Від кінця XVIII ст. на цій основі у євреїв Східної Європи сформувалася осучаснена мова просвітницької та художньої літератури — іврит, який згодом стає і розмовною мовою щоденного спілкування. Довгий час іврит мав кілька норм вимови, уніфікованих лише на початку XX ст. Основу словника становить лексичний фонд давньоєврейської мови, збагачений за рахунок нових значень (напр., хальтал у Біблії «янтар», тепер ще й «електрика»), усталення словосполучень, формування віддіслівних імен і запозичення з давніх і сучасних мов.

Характерні риси семітських мов — обмежена кількість голосних (а, і, у короткі й довгі), наявність трьох рядів приголосних (дзвінкі, глухі та «емфатичні», тобто, напружені, веляризовані або глотизовані). Корінь дієслова звичайно складають три приголосних, які несуть основне словникове значення, у той час як голосне «заповнення» між приголосними додає, разом з афіксами, уточнення основного значення та граматичну інформацію. Наприклад, арабське kataba — він написав, kutiba — був написаний, 'aktaba — змусив написати, katib — писар, kitab — книга, maktab — місце або час письма, школа, maktub — написаний і т. д.

У семітських мовах існує категорія «статусів» або станів імен, що залежить від синтаксичної ролі даного імені в реченні. Розрізняють 2 роди — чол. і жін. У живих семітських мовах відмінків немає. Є три числа: одина, двоїна і множина. Прикметники відрізняються від іменників іноді суфіксом -i, переважно ж відмінним способом утворення множини, а також синтаксично. Серед займеників розрізняють: а) особові самостійні (необов'язкові до вжитку); б) присвійні самостійні (архаїчні, рідкісні); в) широко вживані суфіксальні: при іменах — присвійні, при дієсловах — об'єктні показники; г) питальні; ґ) відносні — для утворення ізяфету.

У дієслові відображені категорії особи, числа, роду, суб'єкта, виду/часу, породи і способу. Особливо характерна для семітських мов наявність так званих порід (підсилювальної, примусової, зворотної тощо), які змінюють первісне значення дієслова. Кожна порода має повну парадигму дієвідмінювання, яка визначає усі дієслівні категорії та включає віддіслівні імена.

Словотвір — афіксальний і переважно через внутрішню флексію (яка шляхом зміни голосних всередині кореня дозволяє утворювати імена дії та стану, місця, знаряддя, одиничності, збірності, фаху тощо). Значну синтаксичну роль відіграє означення в род. відмінку, яке завжди передусь означеному слову. Звичайний порядок слів у реченні: PSO (присудок, підмет, додток).

Про культурно-історичну роль семітських мов у європейському цивілізаційному процесі говорять, зокрема, численні арабські топоніми в Європі: Мадрид, Гібралтар, Трафальгар, Фатіма, Арбат (у Москві), а також назва Бесарабії (від ар. мосараб «християнин — підданий мусульманської держави»). До запозичень з арабської мови належать такі типові українські слова як: борг, кайдани, кат, кава, хабар, шана, шановний, а також відомі й в інших мовах арабізми на зразок слів: харчі, казна, сироп, раса, юбка, шуба, хустка, атлас, цифра, арсенал, калібр, зеніт, азимут, алгоритм, альманах, амальгама, гашиш, еліксир, алкоголь, гудрон, бензин, алгебра, матрац, табурет, мінарет, альков, масаж, лютня, азарт, сафарі, талісман, жирафа, мафія, бісер, карат та інші.

З давньоєврейської запозичені: паска, субота, аміні, алелуя, сатана, кабала, бегемот, а також через греків — імена Михайло, Гаврило та ін.

З фінікійської — кадка; з давньоєгипетської — блуза, карта, хартія, лілея, оазис, піраміда, фараон, хімія, натрій, гума, канапа, а також ім'я Сидір (Ісидор «дар Ізиди»). Арабське походження має назва Арабатської стрілки в Криму; фінікійські назви — Європа, Барселона, Корсика, Лісабон, Малага; берберська назва — Гранада.

У попередній статті з такою самою назвою («Слово Просвіти», №5 (83), 2001) вказувалося, що в Україні досвід у цій справі практично нульовий. Там же пропонувалося читачам звертатися до нашої редакції, аби розповісти про свої досягнення — звичайно, якщо вони є. Судячи з того, що за місяць ми не отримали на цю тему жодного листа і жодного дзвінка, прогноз підтвердився, і це нас не втішає. Навпаки, тепер ми впе-

З досвіду пірамідобудування

нені, що вже настав час «засівати це поле». Тож до праці.

Сьогодні увазі читачів пропонуються поради щодо виготовлення малих пірамід з розмірами, узагальненими після опрацювання інформації, почерпнутої з періодики, робіт відомих закордонних фахівців та Інтернету.

У літературних джерелах часто наводяться співвідношення внутрішніх розмірів пірамід, аналогічних єгипетським. Виходячи з досвіду сучасних дослідників-пірамідобудівників, як-от Олександра Голода (мова про нього йшла у першій частині статті), при будівництві пірамід було використано правило золотого співвідношення, оскільки воно являє собою квінтесенцію гармонії. Піраміди Голода, таким чином, працюють на гармонізацію простору, що і доводять десятки його конструкцій упродовж кількох років.

Сімейна піраміда

Спіраючись на досвід багатьох фахівців, доходимо висновку, що на своїй ділянці найбільш прийнятним варіантом може бути піраміда заввишки 2200 мм. Співвідношення висоти (h) до сторони її основи (b) повинно дорівнювати $h:b = 2,02$.

Матеріал — будь-який діелектрик: дошки, фанера, плівка, оргаліт, пластик тощо. У конструкції піраміди не повинно бути ніяких металевих деталей: цвяхів, віртних завісів тощо. Найбільш зручною конструкцією буде, якщо спочатку виготовляється каркас із дерев'яних брусків чи товстих дощок, який потім обшивається фанерою, шпоном чи ще чимось. Фундамент можна будувати, але можна і без нього обійтися. Не це головне.

Обов'язковим є суворе дотримання точного орієнтування однієї пари граней (ребер) піраміди на «справжню» північ (на Полярну зірку). Тоді інша пара

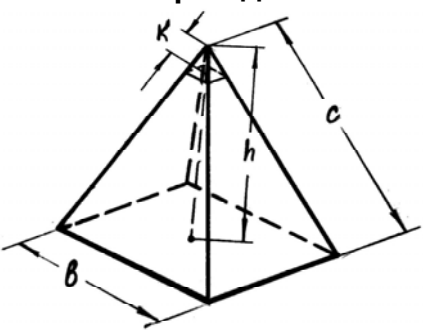
граней буде орієнтована на захід-схід. Для точного виконання цієї умови слід попросити допомоги в досвідченого геодезиста або біологатора (радіостезиста) для інструментального орієнтування вашої піраміди.

Вхід до піраміди слід робити на її західній грані, але вся грань повинна бути без виступів і западин, тобто суцільною. Верхівку піраміди треба відсікти — така конструкція удвічі ефективніша від гостроверхої. Величина відсіченої частини: $h \times 0,190983$. Головні параметри дачних пірамід приводяться в табл. 1.

Вигадка фараонів — на сторожі здоров'я

У центрі, а не кутку піраміди, слід поставити стільця таким чином, щоб голова людини, яка сидить на ньому, була приблизно на висоті 1,4 — 1,6 м від підлоги

Розрахункові коефіцієнти піраміди

чи землі (для піраміди заввишки 2,2 м). Якщо ваша дачна піраміда має інші розміри, пам'ятайте: **у будь-якому випадку голова людини повинна перебувати у верхній третині конструкції або хоча б торкатися її межі.**

Оздоровчі сеанси слід проводити по 30—60 хв один раз на день, а втім, «передозування» нічим поганим не загрожує. Курс терапії — 10—15 днів, перерва — 7—10. При бажанні чи необхідності курси можна повторювати.

Важливо! Під час сеансу для більшої ефективності чоловікам слід сидіти обличчям на північ, а жінкам — на південь. Підсилює ефект також одночасна медитація, ауто-тренінг, заняття за програмами йоги, інших методик психічного вдосконалення.

Під впливом дії піраміди в організмі людини починається або посилюється процес гармонізації всіх органів і систем. У деякого спочатку виникають загострення тих чи інших недуг, які можуть супроводжуватися такими проявами, як розлади шлунку, біль у хребті, печінці, нирках, слабкість, зростання тиску. Однак практика показала, що перші неприємні симптоми зникають через 2—3 дні пірамідотерапії. Та все ж, якщо вони викликають у вас серйозну тривогу, на якийсь час скоротіть своє перебування в піраміді у 2—3 рази або відвідуйте її через день-два.

У піраміді можна витримувати воду підоби-добу, цілющі відвари, лікарські засоби тощо, які потім вживають внутрішньо. Воду найліпше тримати у пластикових закоркованих пляшках, бо у скляних вона отримує менше енергоінформації.

Не полінуйтеся завантажити піраміду камінням (гравієм чи галькою), бажано — кристалічної структури. Каміння слід витримувати не менше доби, а потім споруджувати з нього замкнуті контури для всієї ділянки, грядок чи навіть у кімнатах. При цьому кількість каміння у контурі може бути будь-якою. Порівняйте: О. Голод для створення захисного контуру навколо Москви використав не більше 50 кг каміння. Тут якихось надто суворих вимог немає, але існує принцип: **чим частіше лежать у контурі камінці, тим ефективніше вони працюють; а сам контур функціонує подібно піраміді.**

Деякі дослідники кладуть витримані у пірамідах камінці до кишень і носять їх із собою, стверджуючи, що це досить корисно для здоров'я. Досвід підказує, що для таких цілей найкраще підходить невеликий кристал гірського кристалю. Кристали добре всотують, зберігають і віддають людині енергоінформацію.

І ще одне. **Піраміда ні в якому разі не відмінняє, а, навпаки, доповнює інші методи лікування і оздоровлення організму.** Доброго всім здоров'я і до наступних зустрічей!

Далі буде.

Ведучий рубрики
Олександр СИДОРЕНКО

ПРИВАТНА ЛІТОТЕРАПІЯ

А чому це звучить саме так — **літотерапія** — по-літньому тепло та приємно? І до чого тут каміння? А ось іще запитання: що це за каміння, яке може лікувати та оберігати людину? Якщо так, то чи можна засвоїти самому якісь, нехай найпростіші, правила використання цілющих властивостей мінералів та спілкування з ними?

Відповіді на ці та деякі інші запитання, які стосуються зв'язку людини і каменя, ми і намагатимемося дати у нинішній та майбутніх публікаціях рубрики «Мудрість Природи».

Сьогоднішнє заняття будемо вважати першим. І як на всякому першому уроці, давайте спочатку заглянемо до витоків і водночас трохи розженемо туман навколо наших постійних супутників у земному житті — мінералів. Що ж ми про них знаємо?

З каменем людина знайома ще, як зараз кажуть, з доісторичних часів. Правда, нема впевненості, що хтось зможе довести їх існування саме як доісторичних, та не про це йдеться. Тоді все починалося з кам'яної сокири, кам'яного наконечника до стріли. Пізніше були посуд, ножі, голки, прикраси, а потім з камінням почали працювати фізики, хіміки, електрики і навіть електроніки.

Жінки завжди любили й цінували прикраси з різноманітних мінералів та дорогоцінних каменів. Їхній інтуїції можна позаздрити. Може, ще й тому вони живуть довше за нашого брата?

Людина давно зацікавилася незбагненими властивостями «чарівних мовчунів», а з появою науковців почала їх вивчати і шукати можливості використання в різних галузях науки, техніки та медицини. У цьому немає нічого дивного, адже людина входить до складу навколишнього середовища як одного цілого і пов'язана з ним тисячами зв'язків. І все, що створено Природою, — все для блага людини. Це повністю підтверджується різноманітними напрямками народної медицини і, зокрема, нині реабілітованими апітерапією, траволікуванням, а також літотерапією, тобто лікуванням за допомогою енергетики каміння.

Наш далекий пращур був оптимістом, бо все навкруг себе — землю, воду, небо, квіти, дерева, каміння — він сприймав як живих істот: говорив з ними, поважав їх, просив у них допомоги. Він був людиною наївною, але мудрою. Він багато знав і вмів. Безумовно, його досвід і знання слід навчитися використовувати, розширивши їх завдяки інформації, добутий вже сучасними науковцями.

Ще зі шкільних часів ми знаємо: увесь фізичний світ складається з матерії та енергії, котрі, до речі, мають одну природу. За певних умов вони можуть взаємоперетворюватися, що вже давно доведено роботами Альберта Ейнштейна. І це вже не гіпотеза — це аксіома, яку ми і збираємося зараз використати.

Виходячи із сучасної моделі Всесвіту, ми уявляємо собі людський організм як частку великого Космосу, тобто як одну з клітин гігантського космічного організму. Таким чином, навколо кожної людини існує своє енергоінформаційне поле біологічного походження — біополе (аура). Основу біополя складає електромагнітне поле, форма якого залежить від впливу на людину багатьох зовнішніх та внутрішніх факторів. Зовнішні — це космічне та сонячне випромінювання, гравітаційні впливи. Внутрішні — сили, що виникають як наслідок біологічних реакцій, які протікають у самому організмі.

Спостерігається чіткий взаємозв'язок і взаємодія енергоінформаційних потоків Всесвіту, а саме: енергоінформаційного поля Землі з біополем людини. Ці зв'язки здійснюються через спеціальні канали — чакри. Їх — сім. Усі вони зв'язані з вузловим нервовим сплетінням і взаємодіють не лише із зовнішнім середовищем, але й з енергоінформаційними потоками окремих органів людського тіла.

Оскільки матерія — це не що інше, як сконцентрована енергія (у вигляді протонів, нейтронів чи якихось інших часток), то будь-який процес і в живій природі, і в неживому організмі є системою періодичних коливань з індивідуальними частотами. Ось тут і є ключ до розуміння суті явища взаємодії представників органічної та неорганічної природи, як, наприклад, людини з каменем. І якщо правильно виконати підбір компліментарних (сполучених) частот коливань біополя організму та кристалічної решітки каменя, то можна добитися досить виразного компенсаторного ефекту при вирівнюванні (лікуванні) енергетичної оболонки людини або ж окремих її органів.

Літотерапія в домашніх умовах

Це одна з найцікавіших тем у літотерапії, і ми почнемо цикл розповідей про взаємодію людини і каменя саме з неї.

Слід зазначити, лікувальна дія мінералу проявляється не тільки під час безпосереднього контакту його з тілом пацієнта. Вона спостерігається і на значній відстані мінералу від свого господаря. І це ще не все. Сила мінералу, який знаходиться у помешканні, позитивно впливає і на інших мешканців. Ще одне: якщо господар тимчасово не використовує свій мінерал, але зберігає його у своїй квартирі, тобто неподалік від себе, то камінь повністю «не відключається» від роботи і продовжує інформаційне та енергетичне спілкування з ним, хоч і з дещо меншою активністю.

Ще один приклад. Придбаний не для носіння камінь великого розміру, який постійно знаходиться у квартирі, позитивно впливає на усіх мешканців і навіть домашніх тварин. **Мінерали, які ви збралися використовувати з терапевтичною метою для усієї сім'ї, не повинні бути замалими, уламковими, з ушкодженнями та тріщинами.** Їхній вигляд — як художнього виробу чи окремого необробленого мінералу — не має значення.

Отож, які саме мінерали є сенс використовувати з метою оздоровлення членів сім'ї та покращення внутрішньої атмосфери в домі? Спочатку спробуємо перерахувати деякі з найбільш відомих: **гірський кришталь, льодяний кварц, малахіт** — на вибір (заломлює і поглинає радіаційне випромінювання); **кварцит** (заломлює радіаційні промені високоенергетичних полів, рентгенівські промені); **аметист** (поглинає негативну енергетику, яка надходить до помешкання); **опал молочний, дендро-опал** — на вибір (провідник позитивної енергії — насичується нею, акумулює її, а потім передає усім мешканцям; негативну енергію не пропускає, блокує її); **корнеол** (оберіг), **кошаче, соколине, вовове, тигрове око, яшма** — темні різновиди, **ріоліт** — на вибір (від пристиглості, наврочення, перешкоджає проникненню негативної енергетики); **перламутр** (здатен вміщувати дуже концентровану позитивну енергію, необхідну для зміцнення сім'ї, має охоронну силу); **бірюза, хальвітовий бичок, хризокола** — на вибір (мирять подружжя, приносять у дім щастя, зміцнюють та посилюють загальне біополе сім'ї); **кварц рожевий** (стимулює сексуальні стосунки); **лазурит, содаліт, дюмор'єрит** — на вибір (захист від енергетичного нападу); **хризопраз** (від «дурного» ока, заздорості, наклепу); **цитрин** (налагоджує контакт з інформаційним полем співрозмовника, приносить успіх у справах).

Далі буде.

Урок перший провів Олександр ЗОІН

РОЗМІРИ ПІРАМІД						
Висота h, мм	Основа b=h/2,02 мм	Рібро c=h/0,9438009 мм	Площа бокової поверхні, м ²	Об'єм дощок, м ³		Розмір усунення по ребру k=0,190983h, мм
				при товщині 20 мм	при товщині 40 мм	
1100	544,6	1165,5	1,2	0,02	0,05	223
2200	1089	2331	4,8	0,1	0,2	445
3300	1634	3496	10,8	0,21	0,4	668
4400	2178	4662	19,2	0,4	0,8	890
5500	2723	5827,5	24,0	0,5	1,0	1113
11000	5446	1165,5	120,0	2,4	4,8	2226

«ПРОСВІТА» НЕ ЗАЛИШИТЬСЯ ОСТОРОНЬ...

Існують тисячі захворювань, а здоров'я буває лише одне.
К. Л. Бьорне

Ми добре розуміємо, що нас можуть звинувачувати, ба навіть засуджувати деякі спеціалісти від медицини за те, що ми буцімто намагаємося лікувати людей.

А от ми їх не будемо лікувати, і намагатися це робити — теж не будемо. Нас більше приваблює просвітянська робота, а саме її канони підказують, що людина повинна знати якомога більше варіантів для задоволення якоїсь конкретної потреби, тобто мати вибір. Саме цим ми і займатимемося, аби забезпечити людині вибір, що базується на досвіді багатьох і багатьох поколінь.

Найціннішим є не гроші чи майно — вже пробачте мені мою непрактичність. У Грузії з цього приводу кажуть: «Буде здоров'я — все інше купимо», і мають рацію. Головне — навіть не щастя в сім'ї, з прекрасним подружжям і розумниками-дітьми. Спитайте старих людей, і вони вам скажуть: як немає здо-

ров'я, то вже нічого не хочеться.

Найголовнішим є життя, бо без нього неможливе абсолютно ніщо з того, про що йшлося вище. Основою ж подарованого нам Матінкою-Природою життя є здоров'я. Те саме, без котрого ми б не відчували себе людьми, не закохувалися і не розчаровувалися, не мучилися творчими задумами і не сприймали тонких квіткових ароматів.

Здоров'я. Воно дається кожній людині, по суті, авансом, та ще й із солідним резервом, як кажуть техніки, моторесурсом, а також механізмом вирівнювання надмірних навантажень. Одаривши людину таким багатством, Природа недооцінила її, бо не здогадалася якось сконструювати її бурхливу діяльність, спрямовану на поступове самознищення.

За відсутності природного стимулювання пралюдина сама почала підправляти те, що з різних причин було занапащено вже нею самою — тобто зах-

ворювання органів і систем. Ці спроби ґрунтувалися на природних чинниках, але за відсутності потрібних знань і досвіду.

Пізніше, з лавинним розвитком наук і виробництва, з'явилася можливість активного впливу на захворювання за допомогою медичних препаратів, тобто хімічних речовин і синтетичних сполук. Цей шлях був хибним, але зручним — простішим і коротшим. До того ж, він ідеально виправдовував наші повсякденні навантаження і наші... лінощі.

Час іде. Людство дорослішає. І хоча стара тенденція ще залишається провідною, та все ж зрушення є: люди знову самі, як і в доісторичний період, стали більше приділяти уваги стану свого здоров'я. І, як наслідок, набувають молодого вигляду, бадьорості, бажання жити в злагоді і любові.

«Просвіта» не хоче і не може залишатися осторонь цих прогресивних процесів.

Тож — здоров'я Вам!

У гості до друзів — за здоров'ям!

ЄДИНИЙ ТРАНСПОРТ ДО ЗДОРОВ'Я — НОГИ

Редакція «Слова Просвіти» вже повідомляла про заснування при ВУТ «Просвіта» всеукраїнського Клубу любителів руху (КЛР). До нього можуть увійти абсолютно всі бажаючі, надіславши до редакції лише заявку довільної форми або заповнивши запропоновану нижче анкету.

Це можуть бути любителі бігу й ходьби, лиж та плавання, гри у футбол, волейбол чи інших активних видів спорту. А також прихильники будь-яких гімнастик чи оздоровчих систем, у тому числі маловідомих або й зовсім невідомих, побудованих самими ентузіастами...

Надсилайте до нас свої заявки, пропозиції, запитання. Вкажіть, чи хочете «бігти назустріч» тільки Голові Клубу, чи один до одного. А можна й назустріч одразу всім, як це робитиме сам Голова. Внесіть до анкети свої дані для зв'язку і надання односторонньої інформації про Вас. Просто дайте відповіді на кілька анкетних запитань.

З повагою, Голова КЛР ВУТ «Просвіта»
Олександр СИДОРЕНКО

АНКЕТА

Вік	Стать	Повне ім'я, адреса	Активний вид спорту	Напрямок руху (до Клубу, до однодумців)	Куди бажали б рухатися (можна кілька регіонів)	Інформація всім (для службового користування)
3	Р	А	З	О	К	
47	Ч	Сидоренко Олександр Миколайович	Біг	До однодумців	Карпати, Крим, Слобожанщина і т. д. Бажано: бігуни, старші за 35 років	01001, м. Київ зав. Музейний, 8 ВУТ «Просвіта» Газета «Слово Просвіти» тел.: (044) 228-63-69

Одним із шляхів підкорення світу підсвідомого — світу невідомих знань — є метод радіоестезії.

На сучасному етапі розвитку матеріального світу органи відчуття людини вдосконалилися, розширився діапазон їхньої дії. Нині наші очі придбали окуляри, мікроскопи, телескопи, телевізори, відеотехніку; вуха — телефони, мегафони, магнітофони, радіоприймачі... Застосування вимірювальних приладів, датчиків, різних перетворювачів підвищило чутливість сприйняття багатьох мікропроцесів. Сфера дискретної і аналогової обробки інформації збагатилася мікромініатюризацією і комп'ютеризацією. І це вже нікого не дивує. А от сприйняття видів біоенергії, що виходить за межі свідомості, досі вважається містичним. Це стосується окультизму, магії, чаклунства. Тимчасом, як у товариствах посвячених у ті таїнства людей практичні навички використовують з успіхом.

Будь-які явища, що не вкладаються в рамки відомих теорій і законів, наукою вважаються за шарлатанство чи забобони, а релігією — за прояви Вищих Сил. При відсутності доказів існування якихось із незрозумілих явищ ці дві «подруги» воліють просто не помічати їх. Але зважте: не помічати магію гіпнозу, сугестію, а разом з ними телепатію, телекінез та спиритизм, ясновидіння і ясновчутність, лозоходство, нарешті, радіоестезію. Тобто, усі ті явища, в основі котрих лежать непорушні закони природи.

Але ж для багатьох з нас, шановний читачу, ті чи інші показники біорамки, біомаятника чи, наприклад, моментальна діагностика у цілителів уже не видається фокусами. Ми чудово знаємо, що за тими або іншими проявами щось (чи Хтось) таки стоїть і цей Хтось підказує відповіді людям, котра навчилася «читати, слухати й дешифрувати» ті підказки. Іноді навіть стає заздрісно: чому хтось інший це вміє, а я — ні?

До речі, на це запитання будь-який біорадіоестезист вам скаже: вчіться, бо усе залежить тільки від вас самих!

Та все ж, хто йому підказує, як саме він це робить, якою є природа згаданих явищ? Із цими запитаннями наша редакція і звернулася до академіка Міжнародної академії енергоінформаційних наук Б. М. Шевченка, остання книга якого під назвою «Радіоестезія — символічна мова підсвідомості» (Київ, «Дія»,

2000. — 206 с.) нещодавно вийшла у видавництві. Ось що він розповів нам.

Радіоестезія — це інформаційний метод спілкування свідомості з підсвідомістю. Іншими словами, сфери логічного й аналітичного мислення з абстрактним, інтуїтивним баченням і сприйняттям дійсності. Але щоб легше зрозуміти цей зв'язок, передусім слід розібратися, які саме сили діють у тому чи іншому випадку, а вже потім підходити до розуміння можливості їхнього взаємодію.

Щоб не витратити часу і газетної площі, про очевидні поняття буду говорити менше, хіба що когось вони зацікавлять конкретно, то відповім особисто — мене можна легко знайти через редакцію газети.

Отож, що таке свідомість, кожен з нас знає, бо користується її функціями щодня. А що таке підсвідомість?

Наведу приклад із фототехніки. Згідно з теорією безопорної голографії будь-яка точка чи фрагмент голограми охоплює повну візуальну інформацію про всю голограму. Коли перенести цей принцип на голограму Всесвіту, то можна стверджувати, що кожна його просторова точка має повний банк інформації про нього, тобто про ціле. А носіями інформації тут виступають молекули ДНК.

Оскільки людина в голограми Всесвіту є мікроточкою, то в її біо-

логічній мікроструктурі — речовині спадковості — на молекулярному рівні закладена повна енергоінформаційна субстанція Всесвіту. Отже, людина володіє всеосяжним скарбом, який зберігається в ній і може бути за необхідності видобутий. Спосібів і засобів для цього вистачає. Біорамка і біомаятник — найпростіші та найдоступніші з них, але зараз мова не про те. Про оволодіння ними слід говорити окремо.

Вицезагадану субстанцію медицина називає так: ту, що в нас — підсвідомістю, а в інформатиці — інформаційним банком даних. Філософи її вважають внутрішнім «Я» Вищого розуму. У релігії — це Дар Божий, а окультисти стверджують, що завдяки їй людина є боголюдиною.

Підтвердженням наявності мікроструктури Всесвіту всередині нас, як точкової матриці, може слугувати запис у книзі з Дельфійського храму Аполлона: «Пізнай себе — пізнаєш увесь світ!». А що каже про це молитва Господня? «Отче наш, іже еси на небесах!». У перекладі з церковно-слов'янської: «Бог в нас і такий же на небесах!» або «Царство Боже в нас!». Такі само думки ми знаходимо не лише у філософів, але і в тантризмі, і в буддизмі, і в «Смарагдовій Скрижалі» Гермеса Трисмегіста. Кому захочеться про це знати більше, зверніться до книги Б. М. Шевченка, а наразі ми зробимо очевидний висновок: психофізична діяльність людини розділена між двома функціонерами —

свідомістю та підсвідомістю.

Тепер конкретніше. Свідомість у радіоестезії виконує дві функції:

- Зовнішня сприймає статистику і динаміку довкілля; ця інформація спонукає до мислення.

- Внутрішня — розумова діяльність і мислетворчість: оцінює, аналізує, опрацьовує дані, тобто мислить. Значить, мислення породжує думку.

Підсвідомість — це інформаційно-інтуїтивна виконавча система організму, яка діє за межами свідомості. Вона не здатна мислити, вибирати, усвідомлювати, бажати — тільки підкорятися тим думкам, образам, установкам, настроям, котрі відтворюються нами свідомо. Тож виходить, свідомість весь час придушує слабкий подих підсвідомості, не надає їй права голосу. Та все ж вона інколи «проривається до мікрофона». Це стає можливим за відволікання свідомості від своїх функцій, наприклад, уві сні або й у стані бадьорості на заняттях медитацією, аутотренінгом, імаготренінгом, радіоестезією. Трапляється таке і у стані марення, маячні, тобто при патологіях.

А зараз найголовніше.

Генетичний банк біоенергоінформації — макрокосм у мікрокосмі. Макрокосм «записаний» у кожній клітині на біокристалах — нуклеотидах генів — матрицях дезоксирибонуклеїнової кислоти (ДНК). Тобто вся інформація, яка є у Світлобудові Всесвіту, задована у ДНК, як у пам'яті комп'ютера, вона записується у двійковому коді («так» і «ні») на кремнієвих, германієвих чи інших кристалах.

Із цього логічно випливає, що

символічний талісман генетичного банку даних біоенергоінформації «Я знаю ВСЕ!» має сенс і право на життя. Бо йому властиве надсвідоме трансцендентальне ВСЕЗНАННЯ, абсолютне ВСЕРОЗУМІННЯ, не обмежене ні часом, ні простором.

Ось вам і відповідь на запитання: людині-посереднику слід намагатися «відключити» наміри свідомості, щонайменше звертати увагу на реальне оточення, сконцентруватися на суті свого запитання до підсвідомості — і контакт з підсвідомістю гарантований. А людина-посередник стає біолокатором, радіоестезистом.

Навчитися цього можна і потрібно! Бо ті перспективи, які відкриває здатність спілкуватися через свою підсвідомість з енергоінформаційним океаном Космосу — надзвичайні!

Отже, тема, запропонована сьогодні читачеві, безумовно, дуже цікава. І ми воліли б дізнатися про думки наших читачів щодо біолокації, інструментальних засобів радіоестезистів та можливостей роботи з ними пересічному громадянину.

А тим, хто зацікавиться тематикою семінарів Б. М. Шевченка чи його новою книжкою, просимо звертатися до редакції. Для читачів «Слова Просвіти» Борис Матвійович люб'язно погодився разом з книгою подарувати ще й персональний автограф. Отже, пишіть на адресу редакції або телефонуйте (044) 228-63-69.

До друку підготував
Олександр СИДОРЕНКО

Серед різнобар'я комерційно-рекламних конкурсів, у яких за допомогою, делікатно кажучи, оригінальних знахідок вас підштовхують до прощання зі своїми фінансами, чи серед розмаїття шоу-змагань, що вражають безмежністю ефектів і впливають на кровообіг та настрої, поетичний конкурс багатьом видається архаїзмом. Проте, якби ви опинилися на поетичному вечорі в Києві, по вул. Саксаганського, 97, то змогли б пересвідчитись, що поезія сучасна завжди.

У той день храм муз (саме так у перекладі з грецької звучить слово «музей») — Київський літературно-меморіальний музей Лесі Українки — шанував поетичну музу юних літераторів. У його стінах відбувався фінальний тур поетичного конкурсу «Надія», визначилися і нагороджувалися переможці.

Назва конкурсу не випадкова, в ній ми, організатори, побачили високу багатомірну символіку. Це, передусім, данина пам'яті нашій великій поетці, її Надії, що давала сили «без надії таки сподіватись...». Пригадалося, що і свій перший вірш, створений у неповні дев'ять років, Леся Українка назвала «Надія». Здається, не випадково народилися зовсім не дитячі рядки цієї поезії:

*Ні долі, ні волі у мене нема,
Зосталася тільки надія одна...*

В юних конкурсантах ми побачили одвічну надію старшого покоління на краще майбуття... А ще маємо надію, що конкурс допоможе розквітнути любові до поетичного слова в душах дітей, і нам пощастить відкрити нові славні імена в українській літературі.

До участі в конкурсі запрошувались учні шкіл, гімназій, ліцеїв

м. Києва та передмістя за двома віковими категоріями: 1—6 та 7—11 класи. Найактивніше включилися в творче змагання навчальні заклади, з якими музей співпрацює довгі роки: гімназія № 178, школа-інтернат № 20, гімназія № 20 «Еко-Над», гімназія № 117 імені Лесі Українки м. Києва, школи с. Со-

датор видавництва «Веселка», заступник голови по врученню літературної премії імені Олени Пчілки, заслужений працівник культури Ірина Бойко; директор Музею видатних діячів української культури Ірина Веремєєва та заступник директора музею з наукової роботи Наталя Терехова.

такі прекрасні роботи, що журі «не вистачило» призових місць. Так з'явилися особливі відзначення журі Крамаренко Юлії (6 кл., школа № 33 м. Києва) та Ткач Марини (8 кл., школа-інтернат № 20 м. Києва) за поезії, присвячені Лесі Українці; Тищенко Олександром (3 кл., школа № 44 м. Києва) за образне сприйняття

громадського об'єднання «Поступ жінок-мироносиць», яке очолює Зоя Ружин. Хто, як не жінки, підтримує дітей!

Подібні конкурси дають можливість дітям повірити в себе і ніби підтверджують існування вічного і прекрасного. А ще... здається, наш конкурс відкрив маленьку зірочку на літературному небосхилі. Всі члени журі відмітили образну, дуже своєрідну, зрілу поезію Ганни Біловола (І премія).

Ми ж сподіваємось, що започаткована традиція стане щорічною. Можливо, зміняться умови конкурсу, рівень поетичної майстерності конкурсантів, склад журі, фінансове підґрунтя і т. ін., це природно, але перший поетичний конкурс «Надія» лишиться першим. Бажаємо успіхів майбутнім поколінням учасників і пропонуємо вашій увазі поезії переможців нинішнього року.

Р. С.: велике пошвавлення помічено серед учнів молодших класів гімназії № 178. Майже всі бажають взяти участь в наступному конкурсі. Де будемо діставати кошти? SOS, меценати!

Ірина ЩУКІНА,
завідувачка Музею
Лесі Українки

«НАДІЯ» В ХРАМІ МУЗ

Журі конкурсу

Низько вклоняємося Благодійному культурологічному фонду «Український ренесанс», його президентові Ігорю Пономарчуку та колективу ТОВ «Інтернафта», який очолює Валерій Угрюмов. Завдяки нашим спонсорам ми влаштували свято солодоців для абсолютно всіх учасників конкурсу (тому, що їх було лише 40), ще й нагородили лауреатів. Ними стали в молодшій віковій категорії: Зарва Аліна — 5 кл., с. Софіївська Борщагівка — І премія; Карпенко Софія — 1 кл., гімназія №

світу; Нехорошкової Тетяни (10 кл., м. Вишневе) за щирий патріотизм.

Була відзначена і вчителька школи № 1 с. Софіївська Борщагівка Тетяна Петровська, яка, до речі, сама пише вірші і навіть видає яскраві книжечки для дітей. Неможливо було не помітити у творах її вихованців щирі любов до поезії, рідного краю, школи, навколишнього світу, яка, безперечно, вихована вчителем.

Заключили акордом вечора стало тепле вітання Всеукраїнського

фіївська Борщагівка та м. Вишневого.

До складу журі входили відомі майстри поетичного слова: Дмитро Білоус, лауреат премії імені Лесі Українки — голова журі; Ганна Чубач — лауреат премій імені П. Усенка, М. Чурай, С. Гулака-Артемовського, Міжнародної премії «Дружба», заслужений діяч мистецтва України; Василь Довжик — лауреат премії імені Лесі Українки; Борис Чіп — лауреат премії імені В. Сосюри; крім того, головний ре-

178 м. Києва — ІІ премія; Петрускас Олена — 3 кл. тієї ж гімназії — ІІІ премія. Лауреати старшої вікової категорії: Біловола Ганна — 11 кл., гімназія № 143 м. Києва — І премія; Пясківська Оксана — 11 кл., м. Вишневе — ІІ премія; Ковтун Олександра — 9 кл., гімназія № 136 м. Києва — ІІІ премія. На конкурс надійшли

У ТРАВИЦІ-МУРАВИЦІ

У травиці-муравиці
Прилягла спочити киця.
Буду тихо я ходити,
Щоб її не розбудити.
Насварюсь на півня: «Цить!
У травиці киця спить».

ДЕНЬ АНГЕЛА

У кожної людини,
А також у малят
День Ангела буває:
Таких багато свят!
Ти вдруге народився
У цей великий день —
Оберігає Ангел дорослих і дітей,
Коли тобі на серце
Камінчик притиснув,
У Ангела є ключик —
Він взяв і відмікнув.

**Аліна Зарва, 5 кл., м. Вишневе —
І премія, молодша група**

Лауреатки І-их премій

ДЕ ВІН?

**Олександра
Ковтун**

Де він, отой,
що ховається в тобі
потаємки від тебе самого?
Де він, отой,
незбагнено-рідний
в тобі чужому?
Де він?
В очах твоїх може сховатися?
Ні, не бачу.
Та й хіба що розгледити в тій
темряві чорнильно-карій?
Давненько щось ти
не запалюєш там світла...
Певно, економити
електроенергію...

Де він?
Може, в посмішці твоїй,
Натхненно-зажурений?
Ні, не та в тебе тепер
посмішка.

Так, біжутерія з дешевого оптимізму.
Та де ж він?
Невже все? Зник назавжди.
Ні, не хочу. Чуєш?
Не хочу!
Віддай мені його. Чуєш?
Віддай!
Віддай хоч на пам'ять про...
А про що, власне?
І нащо мені тепер ота пам'ять?..
Знаєш, залиш краще його собі
(якщо, звісно, пощастить відшукати).

Залиш собі.
Тобі він потрібніший.

**Олександра Ковтун,
9 кл., гімназія № 136 м. Києва —
ІІІ премія, старша група**

ЛЕСИНЕ СЛОВО

Чорні очі плити задивляються в лагідне небо,
бризки пензля шепочутьт всесвітньо відоме ім'я,
білопіння бузку в головах розіллалось для тебе —
легко й плавко пливе в сивий безмір домівка твоя
там, де сірі цілує хрести наболіла душа
і життя чорним вороном кряче в густих споришах.

Як давно нашу страдницьку музу віки поховали,
а духмяна весна зараз слухає, Лесю, тебе,
ті глибокі слова, що крізь біль у віки промовляла,
дивну пісню душі, що за серце шматує, шкребе...
Бо ще Лесин вогонь у роках, у віках не зачах
і не стерти катом ніжний посміх на вічних вустах.

Через морок століть лине лагідна Лесина мова —
то душа з-під граніту у піняві весен співає...
І не знищать країну, в якій дике пристрасне слово
і могили, й граніт, і роки, і віки пробиває...
І не знищать країну, в якій слово кату — як тонна,
Ніжносьяйна, прекрасна, одвічна вкраїнська Мадонно!

Оксана Пясківська, м. Вишневе — ІІ премія, старша група

**Оксана
Пясківська**

ВІЗЕРУНКИ

1.
Стати тінню місяця на воді —
Пливти по білій смужці тиші
У човнику з кленового листя.
Стати шматком глини —
Пахнути землею,
Зберігати на денці глечика
Залишки молока.
Стати маленькою —
І заховати обличчя
У твоїх долонях.

2.
Хвилі осінніх ліхтарів
Розгойдують ніч.
Сни скриплять
І синьою зливою
Ллється твій погляд
Крізь дзеркало тиші.

3.
Виліплю небо
З плетива чорних дерев.
Шкарубка сітка з кори
Захистить мене
Від зимового сонця.

4.
Сьогодні вранці
Мені в долоні
Впало блакитне сонце.
І чому я плакала?

5.
Хто виліпив твою
постать

Із синього воску неба
І поставив танути
Серед снігів моєї душі?

6.
Летімо крізь хрипку пісню
Дитячого майданчика.
Летімо туди, де сніги
Дихають свіжістю
Весняних трав.
Летімо крізь печаль
Осінньої гойдалки.

7.
Змішаю всі кольори,
Накладу веселку на веселку —
І з білого простору виїде вічність
І стане малюнком
На полотнах тиші.

8.
Вітри поволі скапують на пальці,
Ховаються у серці,
Плачуть,
Засинають і пробуджуються,
А тоді у розхристаних зграйках чорних літер

Оживають кольоровим шумом.

9.
Кінчик серця — мов вушко голки,
Жевріють свічки у зіницях,
За мою свічу помолись.

**Ганна Біловола, 11 кл., гімназія № 143 —
І премія, старша група**

Засновник — Всеукраїнське товариство «Просвіта» імені Тараса Шевченка.
Реєстраційне свідоцтво
№ 1007 від 16.03.1993 р.

Головний редактор
Любов Голота

Шеф-редактор Павло МОВЧАН
Редколегія: Л. Голота, Я. Гоян,
П. Мовчан, А. Погрібний,
О. Пономарів, І. Ющук

Редакція листується з читачами тільки на сторінках газети і надіслані рукописи та світліни не повертає. Залишає за собою право редагування та скорочення текстів.
Комп'ютерна верстка — Ірина Шевчук

Адреса «Слова Просвіти»: 01001, Київ-1,
завулок Музейний, 8. Всеукраїнське товариство «Просвіта»
імені Тараса Шевченка, тел. 228-01-30.
E-mail: prosvita@iatp.org.ua

Індекс 30617. Зам. № 3301208. Наклад 3000.
Видруковано з готових фотоформ на комбінаті «Преса України»